

«فصلنامه آموزش و ارزشیابی»

سال هفتم - شماره ۲۶ - تابستان ۱۳۹۳

ص. ص. ۲۵-۳۹

ارزیابی درونی گروه آموزشی تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز*

دکتر محمدرحیم نجف‌زاده^{**۱}

ژیلا مرسلی^۲

دکتر حمید جنانی^۳

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۲/۰۷/۲۸

تاریخ پذیرش نهایی مقاله: ۱۳۹۳/۰۲/۰۳

چکیده:

هدف این پژوهش ارزیابی درونی گروه آموزشی تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز بود که کوشش شد با رویکرد سیستمی، نقاط قوت و ضعف گروه شناسایی شود و در نهایت پیشنهادهایی جهت بهبود و ارتقاء کیفیت گروه ارائه شود. در این مطالعه از روش تحقیق توصیفی از نوع پیمایشی استفاده شد. جامعه آماری این پژوهش شامل ۴ نفر مدیر گروه، ۱۲ نفر هیئت علمی، ۳۱۵ نفر دانشجو و ۲۵۴ نفر دانش‌آموخته بود. نمونه آماری این تحقیق شامل ۴ نفر مدیر گروه و ۱۲ نفر اعضای هیئت علمی بود که هر دو از روش نمونه‌گیری سرشماری کامل بدست آمده بود. برای انتخاب نمونه آماری از بین دانشجویان و دانش‌آموختگان از روش نمونه‌گیری مورگان استفاده شد که شامل ۱۵۷ نفر دانشجو و ۱۰۵ نفر فارغ‌التحصیل بود. در این پژوهش جهت گردآوری داده‌ها از پرسشنامه و چک لیست استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی استفاده شد. میزان کیفیت هر یک از عوامل در طیف سه سطحی "مطلوب"، "نسبتاً مطلوب" و "نامطلوب" مشخص شد. در این پژوهش ۷ عامل، ۳۱ ملاک و ۱۰۰ نشانگر برای ارزیابی وضعیت موجود گروه مورد استفاده قرار گرفت. یافته‌ها نشان داد که اهداف، جایگاه سازمانی، مدیریت و تشکیلات و دانشجویان در وضعیت مطلوب قرار داشت. اعضای هیئت علمی، راهبردهای یاددهی-یادگیری، دوره‌های آموزشی و برنامه‌های درسی و امکانات و تجهیزات آموزشی-پژوهشی در وضعیت نسبتاً مطلوب و دانش‌آموختگان در وضعیت نامطلوب ارزیابی شدند. در مجموع گروه در سطح نسبتاً مطلوب ارزیابی شد که حکایت از ضرورت و تلاش و فعالیت بیشتر اعضای گروه و مسئولان ذیربط در جهت بهبود و ارتقاء وضعیت این گروه آموزشی دارد.

واژگان کلیدی: کیفیت آموزش عالی، ارزیابی درونی، تربیت بدنی، گروه آموزشی.

* این مقاله مستخرج از طرح پژوهشی با بودجه دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز می‌باشد.

۱. استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز، گروه تربیت بدنی، تبریز، ایران. ** نویسنده مسئول najafzadehrahim@yahoo.com

۲. کارشناس ارشد برنامه‌ریزی درسی (دبیر آموزش و پرورش ناحیه یک تبریز)

۳. استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز، گروه تربیت بدنی، تبریز، ایران.

مقدمه:

شرایط رقابتی در مقیاس جهانی روز به روز و با شتاب افزایش می‌یابد. زندگی عمیق‌تر از هر زمان دیگر بر دانایی مبتنی و توسعه "دانش - بنیان" شرط بقا شده است. جوامع صنعتی در حال عبور به جوامع اطلاعاتی و یادگیرنده هستند. جامعه در حال گذر ایرانی در این بحبوحه جز با استقرار کیفیت در نظام علمی نمی‌تواند پس افتادگی خود را از سطح پیشرفت‌های جهانی و منطقه‌ای رفع و رجوع بکند. دانشگاه‌ها عقل منفصل جامعه هستند و از آنها انتظار می‌رود که نقش راهبری توسعه مبتنی بر دانایی را ایفا کنند. لازمه این امر آن است که آنها بتوانند کیفیت عملکرد خود را رصد کنند و اعتبار خویش را به قضاوت عمومی برسانند. این کار با ارزیابی درونی و بیرونی میسر می‌شود و گام نخست در این زمینه، ارزیابی درونی توسط گروه‌های آموزشی دانشگاه‌هاست (فراستخواه، ۱۳۸۷). شواهد نشان می‌دهد که ممکن است برخی گروه‌های آموزشی تمایل چندانی به ارزیابی درونی نشان ندهند (کلز^۱ و استنگوسیت^۲، ۱۹۹۵؛ ۳۶). این امر در طرح اجرای آزمایشی ارزیابی درونی گروه‌های ششگانه نیز مشاهده شد (مینتزبرگ^۳، ۱۹۸۳). در ارزیابی درونی همانطور که باود^۴ (۱۹۹۵) بیان کرده است، "خود" در عین حال، هم عامل ارزیابی و هم مخاطب آن است. گوبارجا^۵ (۱۹۹۹) ضمن اشاره به ارزیابی درونی به عنوان یکی از پارادایم‌های جدید در نظام آموزش عالی، اهداف خود - ارزیابی در یک مؤسسه یا دانشگاه را عبارت از کمک به بهبود مؤسسه و برنامه‌ها، ترسیم مسیری برای سنجش مؤسسه، خود تحلیل‌گری در برنامه‌ها و مدیریت آنها و اجرای برنامه‌ها، افزایش توجه و تمرکز به منظور سازماندهی جامع کیفیت و مبنایی برای فرآیند برنامه‌ریزی می‌داند. بطور کلی، ارزیابی فرایند تعیین، تهیه و گردآوری داده‌ها و اطلاعات به منظور قضاوت و تصمیم‌گیری برای بهبود است. بر این اساس، هدف اصلی ارزیابی درونی فراهم آوردن اطلاعات مناسب، مرتبط و به روز در باره واحد آموزشی به منظور تهیه آیین‌های برای قضاوت در باره کیفیت و استفاده از فرصت‌های موجود برای اصلاح نقطه ضعف‌ها و بهبود کیفیت از طریق ایجاد دلبستگی و مشارکت مستقیم خود اعضای واحد مورد ارزیابی است. نکته اصلی در ارزیابی درونی رغبت و همکاری اعضای هیئت علمی یک گروه آموزشی برای اجرای این امر و فراهم آوردن زمینه بهبود و ارتقای واحد مورد ارزیابی است (بازرگان، ۲۰۰۷).

کومز معتقد است عوامل فراوانی سبب افت کیفیت آموزشی شده است که بطور خلاصه مهمترین آنها در پنج دسته زیر خلاصه می‌شود: الف) شکاف میان عرضه و تقاضای آموزشی ب) عدم توازن میان برون‌دادها و نیازهای بازار کار ج) عدم توازن میان محتوای آموزشی و نیازهای آموزشی واقعی فراگیران و

-
1. Kells
 2. Stenqvist
 3. Mintsberg
 4. Boud
 5. Gubarja

جامعه (د) اشتباه در قوانین سازماندهی و مدیریت نظام‌های آموزشی و (خطر ناشی از شکاف بین منابع مورد نیاز آموزشی و منابع در دسترس (نقل از حجازی و همکاران، ۱۳۷۹).

بدیهی است که نسبت جمعیت دانشجویی ایران هر سال رو به افزایش است اما نسبت افزایش سایر عوامل نظام آموزش عالی از جمله هیئت علمی، فضای آموزشی و غیره با رشد جمعیت دانشجویی هماهنگ نبوده است. بنابراین حفظ کیفیت آموزش عالی همزمان با ایجاد فرصت‌های بیشتر یادگیری به منظور پاسخ دادن به تقاضای اجتماعی در آموزش عالی، یکی از دغدغه‌های نظام آموزش عالی است. (شبکه بین‌المللی نهادهای تضمین کیفیت در آموزش عالی^۱، ۲۰۰۳). از آنجا که برخی از دانشگاه‌های دولتی و بسیاری از واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی در کشور همه ساله به پذیرش دانشجو در رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی می‌پردازند، به نظر می‌رسد که در حال حاضر، دروس تربیت بدنی در دانشگاه‌های کشور از نظر ارائه با مشکلاتی از جمله برنامه‌های مطلوب آموزشی، کمبود نیروی انسانی متخصص، کمبود امکانات و تجهیزات ورزشی و غیره مواجه می‌باشند. وجود چنین مشکلات منجر به افت کیفیت آموزشی در این بخش مهم از تعلیم و تربیت شده است. اگر برنامه‌ریزی‌های دقیق انجام نگیرد، کل نظام آموزشی صدمه خواهد دید؛ چرا که هزینه و وقت صرف شده در جهت اجرای برنامه‌ها در نهایت به ضرر نظام آموزش عالی خواهد انجامید. بنابراین ضرورت ایجاد می‌کند که ارزیابی دقیق و گسترده‌ای در مورد عملکرد گروه‌های آموزشی تربیت بدنی صورت گیرد تا در صورتی که نواقص و کاستی‌هایی در ابعاد گوناگون دارند شناسایی گردد و در جهت مرتفع ساختن آنها گام‌های به موقع و سریع برداشته شود. مطالعات انجام شده در زمینه ارزیابی درونی گروه‌های آموزشی در کشور محدود است مخصوصاً در حوزه علوم انسانی. به چند مورد از مطالعاتی که در زمینه ارزیابی درونی گروه‌های آموزشی در دانشگاه‌های کشور انجام گرفته بطور خلاصه اشاره می‌شود:

در ارزیابی انجام شده توسط هادوی و همکاران (۱۳۸۴)، گروه آموزشی تربیت بدنی و علوم ورزشی مراکز و مؤسسات آموزش عالی دولتی از وضعیت نسبتاً مطلوب برخوردار بود. نتایج تحقیق رشیدی پور و همکاران (۱۳۸۲) نشان داد که گروه آموزشی فیزیولوژی در امور آموزشی و تجهیزات و فضاهای آموزشی رتبه "بیش از رضایت بخش" و در خصوص امور پژوهشی، رتبه "قوی" و در مجموع رتبه "بیش از رضایت بخش" را کسب کرده است. محمودی‌فر و همکاران (۱۳۸۸) به این نتیجه رسیدند که گروه پرستاری دانشگاه آزاد اسلامی دارای رتبه "خوب" می‌باشد. در گروه مورد مطالعه، جایگاه سازمانی رتبه "بیش از رضایت بخش" و فرآیند یاددهی-یادگیری رتبه "قوی" را به خود اختصاص داد. نتایج تحقیق هاشمی و همکاران (۱۳۹۰) نشانگر این است که از نظر دانشجویان کارکرد برنامه‌های آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی منطقه یک در حد متوسط و کارکرد برنامه‌های پژوهشی پایین‌تر از حد متوسط می‌باشند. اما از دیدگاه اساتید کارکردهای آموزشی بالاتر از حد متوسط و کارکردهای پژوهشی در حد متوسط

می‌باشند. در ارزیابی که توسط شعبانی و همکاران (۱۳۸۳) در گروه آموزشی کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه اصفهان انجام شد، یافته‌ها نشان می‌دهد که عامل هیئت علمی و فرآیند یاددهی و یادگیری از مطلوبیت بالایی برخوردار است در حالی که عامل رسالت‌ها و اهداف گروه از پایین‌ترین سطح مطلوبیت برخوردار می‌باشد.

شهرکی‌پور و همکاران (۱۳۸۹) و عباس‌پور و همکاران (۱۳۹۰) در ارزیابی‌های خود به نتایج مشابهی دست یافتند. در هر دوی این ارزیابی‌ها عامل هیئت علمی مطلوب گزارش شد ولی عامل اهداف، مدیریت و برنامه‌های توسعه گروه، دانشجویان، فرآیند یاددهی-یادگیری، دوره‌های آموزشی و دانش‌آموختگان نسبتاً مطلوب ارزیابی شدند. عامل امکانات و تجهیزات آموزشی و پژوهشی در تحقیق شهرکی‌پور و همکاران، نامطلوب ولی در تحقیق عباس‌پور و همکاران، نسبتاً مطلوب ارزیابی شد.

خسروان و همکاران (۱۳۸۹) در ارزیابی بعمل آمده به این نتیجه رسیدند که رسالت‌ها، اهداف و جایگاه سازمانی و دوره‌های آموزشی و برنامه‌های درسی نسبتاً مطلوب و اما عامل هیئت علمی، دانشجویان، راهبردهای یادگیری-یاددهی، امکانات و تجهیزات آموزشی و دانش‌آموختگان در حد مطلوب و در مجموع وضعیت گروه در حد مطلوب بود. نتایج مطالعه کشاورز (۲۰۱۱) نشان داد که وضعیت گروه آموزشی زبان و ادبیات فارسی در مقطع دکتری دانشگاه تهران در عامل دانشجویان، هیئت علمی و دانش‌آموختگان رضایت بخش بود. اما برنامه‌های درسی و فرآیند یاددهی - یادگیری تا حدودی رضایت بخش بود. نتایج حاصل از ارزیابی درونی گروه فیزیولوژی و فارماکولوژی دانشکده پزشکی دانشگاه زنجان که توسط علیپور و همکاران (۲۰۱۲) انجام شد نشان داد که گروه مورد ارزیابی در سطح نسبتاً مطلوب قرار دارد. اهداف گروه، مدیریت و تشکیلات، فرآیند یاددهی- یادگیری و دانشجویان نسبتاً مطلوب و اما هیئت علمی مطلوب ارزیابی شد.

با توجه به اینکه در مورد ارزیابی درونی گروه‌های آموزشی تربیت‌بدنی و علوم ورزشی مطالعات و تحقیقات کمتری صورت گرفته است، محقق در صدد اجرای آن برآمد. امید است نتایج این تحقیق گامی در جهت ارتقاء کیفیت آموزشی گروه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی باشد.

روش تحقیق:

روش تحقیق حاضر از نوع توصیفی بود که به شکل پیمایشی اجرا شد. داده‌های مورد نیاز از طریق میدانی و با استفاده از پرسشنامه و چک لیست جمع‌آوری شد. جامعه آماری این تحقیق شامل ۴ نفر مدیر گروه، ۱۲ نفر هیئت علمی، ۳۱۵ نفر دانشجو و ۲۵۴ نفر دانش‌آموخته که در ۵ سال گذشته (۱۳۸۵) الی (۱۳۹۰) فارغ‌التحصیل شده‌اند، بود. با استفاده از روش نمونه‌گیری کل شماری تمام مدیران گروه و اعضاء هیئت علمی گروه آموزشی تربیت‌بدنی و علوم ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز به عنوان نمونه آماری این تحقیق انتخاب شدند. براساس جدول مورگان از بین دانشجویان ۱۷۵ نفر و از بین فارغ‌التحصیلان ۱۵۲ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. روش نمونه‌گیری از بین دانشجویان به

صورت طبقه‌ای بود. برای انتخاب نمونه از بین دانش‌آموختگان از روش نمونه‌گیری شبکه‌ای استفاده شد. ابزار گردآوری داده‌ها شامل ۴ نوع پرسشنامه خودارزیابی از مدیران گروه، اعضای هیئت علمی، دانشجویان و دانش‌آموختگان و همچنین چک لیست‌های ارزیابی بود که توسط مرکز ارزیابی کیفیت دانشگاه تهران ارائه شده و مجدداً جهت حصول اطمینان روایی محتوایی آن توسط کمیته ارزیابی گروه تربیت بدنی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز مورد تأیید قرار گرفت. برای محاسبه پایایی پرسشنامه‌ها از روش آلفای کرونباخ استفاده شد که در مجموع میانگین ضریب پایایی پرسشنامه‌ها بیشتر از ۰/۸ بدست آمد. برای تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی استفاده شد. بدین ترتیب که اول امتیاز هرنشانگر محاسبه شد. میزان مطلوبیت هر نشانگر در سه سطح مطلوب، نسبتاً مطلوب و نامطلوب متناسب با اهداف و رسالت‌های گروه آموزشی تربیت بدنی و علوم ورزشی تعیین شد. داده‌های گردآوری شده با نرم‌افزار SPSS تحلیل شد و وضعیت موجود تمامی نشانگرها، ملاک‌ها، عوامل و نیز وضعیت کل گروه مشخص گردید.

یافته‌ها

وضعیت عامل اول: اهداف، جایگاه سازمانی، مدیریت و تشکیلات
براساس اطلاعات موجود در جدول شماره (۱)، روند توسعه گروه در ۵ سال گذشته، برنامه توسعه گروه و ساز و کار ارزیابی فعالیت‌ها، آئین‌نامه‌ها و مصوبات گروه و تشکیلات سازمانی در وضعیت مطلوب قرار گرفته است. اهداف گروه، مدیریت گروه و منابع مالی مورد استفاده گروه در وضعیت نسبتاً مطلوب و فعالیت‌های برون گروهی گروه در وضعیت نامطلوب ارزیابی شد. در مجموع عامل اول: اهداف، جایگاه سازمانی، مدیریت و تشکیلات در وضعیت مطلوب قرار گرفته است.

جدول شماره (۱)، وضعیت عامل اول: اهداف، جایگاه سازمانی، مدیریت و تشکیلات

وضعیت عامل اول	امتیاز عامل اول	وضعیت ملاک‌ها	امتیاز ملاک‌ها	عامل اول: اهداف، جایگاه سازمانی، مدیریت و تشکیلات سازمانی
		نسبتاً مطلوب	۲	ملاک اول: اهداف گروه
		نسبتاً مطلوب	۲	ملاک دوم: مدیریت گروه
		مطلوب	۲/۶۶	ملاک سوم: روند توسعه گروه در ۵ سال گذشته
		مطلوب	۳	ملاک چهارم: برنامه توسعه گروه و سازوکار ارزیابی فعالیت‌ها
مطلوب	۲/۳۷	مطلوب	۳	ملاک پنجم: آئین‌نامه‌ها و مصوبات گروه
		نا مطلوب	۱/۳۳	ملاک ششم: فعالیت‌های برون گروهی گروه
		نسبتاً مطلوب	۲	ملاک هفتم: منابع مالی مورد استفاده گروه
		مطلوب	۲/۶۶	ملاک هشتم: تشکیلات سازمانی

وضعیت عامل دوم: هیئت علمی

براساس اطلاعات موجود در جدول شماره (۲)، ترکیب و توزیع اعضای هیئت علمی در وضعیت مطلوب، فعالیت‌های آموزشی گروه، فعالیت‌های پژوهشی گروه و ارتباط اعضای هیئت علمی با همکاران خارج از دانشگاه و خارج از کشور در وضعیت نسبتاً مطلوب قرار گرفته است. در مجموع عامل دوم: هیئت علمی در وضعیت نسبتاً مطلوب قرار گرفته است.

جدول شماره (۲)، وضعیت عامل دوم: هیئت علمی

عامل دوم: هیئت علمی	امتیاز ملاک‌ها	وضعیت ملاک‌ها	امتیاز عامل دوم	وضعیت عامل دوم
ملاک نهم: ترکیب و توزیع اعضای هیئت علمی	۲/۵	مطلوب		
ملاک دهم: فعالیت‌های آموزشی	۲/۲۲	نسبتاً مطلوب		
ملاک یازدهم: فعالیت‌های پژوهشی	۲/۱۱	نسبتاً مطلوب	۲/۲۲	نسبتاً مطلوب
ملاک دوازدهم: ارتباط اعضای هیئت علمی با همکاران خارج از دانشگاه و خارج از کشور	۲	نسبتاً مطلوب		

وضعیت عامل سوم: دانشجویان

براساس اطلاعات موجود در جدول شماره (۳)، پذیرش و پیشرفت تحصیلی دانشجویان، علاقه و آگاهی دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی و بازار کار آن و ترکیب و توزیع دانشجویان در وضعیت مطلوب قرار گرفته است ولی تعامل دانشجویان با اعضای هیئت علمی در وضعیت نا مطلوب ارزیابی شد. در مجموع عامل سوم (دانشجویان) در وضعیت مطلوب قرار گرفته است.

جدول شماره (۳)، وضعیت عامل سوم: دانشجویان

عامل سوم: دانشجویان	امتیاز ملاک‌ها	وضعیت ملاک‌ها	امتیاز عامل سوم	وضعیت عامل سوم
ملاک سیزدهم: پذیرش و پیشرفت تحصیلی دانشجویان	۲/۴	مطلوب		
ملاک چهاردهم: تعامل دانشجویان با اعضای هیئت علمی	۱	نا مطلوب		
ملاک پانزدهم: علاقه و آگاهی دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی و بازار کار آن	۳	مطلوب	۲/۵	مطلوب
ملاک شانزدهم: ترکیب و توزیع دانشجویان	۲/۵	مطلوب		

وضعیت عامل چهارم: راهبردهای یاددهی-یادگیری

براساس اطلاعات موجود در جدول شماره (۴)، الگوها و روش‌های تدریس و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی در وضعیت نسبتاً مطلوب قرار گرفته است. ولی استفاده از وسایل و منابع آموزشی در وضعیت مطلوب ارزیابی شد. در کل عامل چهارم: راهبردهای یاددهی-یادگیری در وضعیت نسبتاً مطلوب قرار گرفته است.

جدول شماره (۴)، وضعیت عامل چهارم: راهبردهای یاددهی-یادگیری

عامل چهارم: راهبردهای یاددهی-یادگیری	امتیاز ملاک‌ها	وضعیت ملاک‌ها	امتیاز عامل چهارم	وضعیت عامل چهارم
ملاک هفدهم: الگوها و روش‌های تدریس	۲/۳۳	نسبتاً مطلوب		
ملاک هیجدهم: استفاده از منابع و وسایل آموزشی	۲/۵	مطلوب	۲/۳۳	نسبتاً مطلوب
ملاک نوزدهم: ارزشیابی پیشرفت تحصیلی	۲	نسبتاً مطلوب		

وضعیت عامل پنجم: دوره‌های آموزشی و برنامه‌های درسی

براساس اطلاعات موجود در جدول شماره (۵)، دوره‌های آموزشی و اهداف آن، انعطاف پذیری برنامه‌های درسی دوره‌ها نسبت به نیازهای فرد و جامعه و رضایت دانش‌آموختگان از برنامه‌های آموزشی و درسی در وضعیت نسبتاً مطلوب قرار گرفته است. در مجموع عامل پنجم: دوره‌های آموزشی و برنامه‌های درسی در وضعیت نسبتاً مطلوب می‌باشد.

جدول شماره (۵)، وضعیت عامل پنجم: دوره‌های آموزشی و برنامه‌های درسی

وضعیت عامل پنجم	امتیاز عامل پنجم	وضعیت ملاک‌ها	امتیاز ملاک‌ها	عامل پنجم: دوره‌های آموزشی و برنامه‌های درسی
نسبتاً مطلوب	۲	نسبتاً مطلوب	۲/۳۳	ملاک بیستم: دوره‌های آموزشی و اهداف آن
		نسبتاً مطلوب	۱/۸۷	ملاک بیست و یکم: انعطاف پذیری برنامه‌های درسی دوره‌ها نسبت به نیازهای فرد و جامعه
		نسبتاً مطلوب	۲	ملاک بیست و دوم: رضایت دانش‌آموختگان از برنامه‌های آموزشی و درسی

وضعیت عامل ششم: امکانات و تجهیزات آموزشی - پژوهشی

براساس اطلاعات موجود در جدول شماره (۶)، فضاهای آموزشی و اداری و کتابخانه و سیستم اطلاع‌رسانی در وضعیت نسبتاً مطلوب و امکانات و خدمات رایانه‌ای در وضعیت نامطلوب و کارگاه‌ها و آزمایشگاه‌ها در وضعیت مطلوب قرار گرفته است. در مجموع عامل ششم: امکانات و تجهیزات آموزشی - پژوهشی در وضعیت نسبتاً مطلوب قرار گرفته است.

جدول شماره (۶)، وضعیت عامل ششم: امکانات و تجهیزات آموزشی - پژوهشی

وضعیت عامل ششم	امتیاز عامل ششم	وضعیت ملاک‌ها	امتیاز ملاک‌ها	عامل ششم: امکانات و تجهیزات آموزشی - پژوهشی
نسبتاً مطلوب	۲	نسبتاً مطلوب	۲/۳۳	ملاک بیست و سوم: فضاهای آموزشی و اداری
		نسبتاً مطلوب	۲	ملاک بیست و چهارم: کتابخانه و سیستم اطلاع‌رسانی
		نامطلوب	۱	ملاک بیست و پنجم: امکانات و خدمات رایانه‌ای
		مطلوب	۳	ملاک بیست و ششم: کارگاه‌ها و آزمایشگاه‌ها

وضعیت عامل هفتم: دانش‌آموختگان

براساس اطلاعات موجود در جدول شماره (۷)، ادامه تحصیل دانش‌آموختگان، آثار علمی دانش‌آموختگان، سرنوشت شغلی دانش‌آموختگان و ارتباط دانش‌آموختگان با گروه بعد از فراغت از تحصیل در وضعیت نامطلوب قرار گرفته است ولی رضایت کارفرمایان از دانش و توانایی‌های دانش‌آموختگان در وضعیت مطلوب می‌باشد. در کل عامل هفتم: دانش‌آموختگان در وضعیت نامطلوب قرار گرفته است.

جدول شماره (۷)، وضعیت عامل هفتم: دانش‌آموختگان

وضعیت عامل هفتم	امتیاز عامل هفتم	وضعیت ملاک‌ها	امتیاز ملاک‌ها	عامل هفتم: دانش‌آموختگان
نامطلوب	۱/۴	نامطلوب	۱	ملاک بیست و هفتم: ادامه تحصیل دانش‌آموختگان
		مطلوب	۳	ملاک بیست و هشتم: رضایت کارفرمایان از دانش و توانایی‌های دانش‌آموختگان
		نامطلوب	۱	ملاک بیست و نهم: آثار علمی دانش‌آموختگان
		نامطلوب	۱/۲۵	ملاک سی ام: سرنوشت شغلی دانش‌آموختگان
		نامطلوب	۱/۳۳	ملاک سی و یکم: ارتباط دانش‌آموختگان با گروه بعد از فراغت از تحصیل
		نامطلوب	۱/۳۳	ملاک سی و دوم: رضایت کارفرمایان از دانش و توانایی‌های دانش‌آموختگان

وضعیت گروه آموزشی تربیت‌بدنی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز براساس اطلاعات موجود در جدول شماره (۸)، وضعیت گروه آموزشی تربیت‌بدنی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز در وضعیت نسبتاً مطلوب قرار گرفته است.

جدول شماره (۸)، وضعیت گروه آموزشی تربیت‌بدنی و علوم ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز

وضعیت گروه آموزشی تربیت‌بدنی و علوم ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز	وضعیت‌عامل‌ها	امتیاز گروه تربیت‌بدنی	وضعیت گروه تربیت‌بدنی
عامل اول: جایگاه سازمانی، مدیریت و تشکیلات	مطلوب		
عامل دوم: هیئت علمی	نسبتاً مطلوب		
عامل سوم: دانشجویان	مطلوب		
عامل چهارم: راهبردهای یاددهی-یادگیری	نسبتاً مطلوب	۲/۱۴	نسبتاً مطلوب
عامل پنجم: دوره‌های آموزشی و برنامه‌های درسی	نسبتاً مطلوب		
عامل ششم: امکانات و تجهیزات آموزشی - پژوهشی	نسبتاً مطلوب		
عامل هفتم: دانش‌آموختگان	نا مطلوب		

بحث و نتیجه‌گیری:

یکی از مباحث کلیدی در سرمایه‌گذاری آموزش عالی بحث کیفیت از لحاظ آموزشی، پژوهشی و عرضه خدمات تخصصی است. همچنان که کیفیت عامل اصلی رقابت در زمینه صنعت و خدمات به شمار می‌آید، در حال حاضر در آموزش و نظام آموزشی نیز یکی از مهم‌ترین عوامل رقابت محسوب می‌شود. در یک تعریف کلی، کیفیت به هر آنچه که در حال حاضر مطلوب است دلالت دارد ولی در آینده امکان دارد وضعیت مطلوب فعلی راضی‌کننده نباشد و در نتیجه وضعیت نامطلوب تلقی شود. بنابراین کیفیت امری است پویا که دائماً در حال تغییر است. بهبود کیفیت راهی بی‌پایان است که موفقیت در آن را باید با شاخص‌های نسبی سنجید زیرا معیارهای مطلق برای تعیین و دستیابی به آن پیدا نمی‌شود.

در تحقیق حاضر برای ارزیابی عامل اول (جایگاه سازمانی، مدیریت و تشکیلات) از ۸ ملاک و ۲۴ نشانگر استفاده شد. ۵۰ درصد از ملاک‌های مورد ارزیابی در این عامل از وضعیت مطلوب برخوردار بودند و حدود ۳۸ درصد از ملاک‌ها نسبتاً مطلوب و حدود ۱۲ درصد نامطلوب ارزیابی شدند. در مجموع عامل اول در وضعیت مطلوب قرار گرفت. با مرور طرح‌های انجام شده در خصوص ارزیابی درونی، نتایج تحقیق حاضر به نوعی با نتایج تحقیقات محمودی‌فر و همکاران (۱۳۸۸)، شهرکی‌پور و همکاران (۱۳۸۹)، عباس‌پور و همکاران (۱۳۹۰)، کشاورز (۲۰۱۱)، خسروان و همکاران (۱۳۸۹)، علیپور و همکاران (۲۰۱۲) و شعبانی و همکاران (۱۳۸۳) هماهنگ نیست. در اکثر مطالعات انجام شده در گروه‌های آموزشی وضعیت عامل اول نسبتاً مطلوب بود و در ارزیابی انجام شده توسط شعبانی و همکاران (۱۳۸۳) وضعیت عامل اول نامطلوب گزارش شده است. به نظر می‌رسد یکی از دلایل مطلوبیت این عامل در گروه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز نسبت به سایر گروه‌های آموزشی، مربوط به توسعه گروه آموزشی در سال‌های ۸۵ تا ۹۰ می‌باشد. لازم به ذکر است که رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی در دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز در سال‌های مورد مطالعه از قدمت کمتری برخوردار بود و توسعه گروه در زمینه جذب

اعضای هیئت علمی، جذب کارمند و میزان بالای تحصیلات کارمندان جذب شده در مقایسه با سایر گروه‌ها چشمگیر بود. و اما براساس نتایج ارزیابی انجام شده ضعف‌هایی هم در این عامل وجود داشت که حتماً باید مورد مطالعه و بررسی قرار گیرند از جمله: نبود فعالیت‌های برون گروهی (همکاری در فعالیت‌های آموزشی، پژوهشی و عرضه خدمات تخصصی به سایر مؤسسات و دانشگاه‌ها) و عدم تناسب اهداف گروه با نیازهای فرد و جامعه. جهت تعامل با سایر ارگان‌ها، سازمان‌ها و دانشگاه‌ها شرایط آن باید از طرف مسئولین فراهم شود. از طرف دیگر به نظر می‌رسد برنامه‌ریزان و دست‌اندرکاران باید اهداف گروه آموزشی تربیت‌بدنی و علوم ورزشی را مورد بازبینی قرار داده و اهداف را با توجه به نیازهای فرد و جامعه دوباره تدوین نمایند.

برای ارزیابی عامل دوم (هیئت علمی) از ۴ ملاک و ۲۰ نشانگر استفاده شد. از بین ملاک‌های مورد ارزیابی ۷۵ درصد نسبتاً مطلوب ارزیابی شدند و تنها ۲۵ درصد در وضعیت مطلوب قرار گرفتند. در مجموع عامل هیئت علمی نسبتاً مطلوب ارزیابی شد. با مطالعه تحقیقات انجام شده در زمینه ارزیابی عامل هیئت علمی، یافته‌های تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات هادوی و همکاران (۱۳۸۴) و کشاورز (۲۰۱۱) هماهنگ بوده است اما با نتایج تحقیقات شهرکی‌پور و همکاران (۱۳۸۹)، خسروان و همکاران (۱۳۸۹)، شعبانی و همکاران (۱۳۸۳)، عباس‌پور و همکاران (۱۳۹۰) و علیپور و همکاران (۲۰۱۲) هماهنگ نیست. در زمینه فعالیت‌های آموزشی یافته‌های تحقیق حاضر با نتایج رشیدی‌پور و همکاران (۱۳۸۲) هماهنگ بوده است. در زمینه فعالیت‌های پژوهشی یافته‌های تحقیق حاضر با نتایج رشیدی‌پور و همکاران (۱۳۸۲) و خسروان و همکاران (۱۳۸۹) هماهنگ نیست. در اکثر تحقیقات انجام شده عامل هیئت علمی از وضعیت مطلوب برخوردار بود. احتمالاً یکی از دلایل ناهمخوانی مربوط به سابقه کم اعضای هیئت علمی گروه آموزشی تربیت‌بدنی و علوم ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز نسبت به استادان سایر دانشگاه‌های مورد مطالعه در زمینه ارزیابی درونی باشد. بدیهی است که اساتید سایر گروه‌های آموزشی در مقایسه با گروه آموزشی تربیت‌بدنی فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی بیشتری دارند و ارتباط آنها با سایر دانشگاه‌ها و دانشگاه‌های خارج از کشور از وضعیت بهتری برخوردار است. براساس یافته‌های تحقیق حاضر در بین سال‌های ۸۵ تا ۹۰ هیچ‌گونه فرصت مطالعاتی در اختیار گروه آموزشی تربیت‌بدنی و علوم ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز قرار داده نشده است. جهت ارتقای علمی کشور انتظار می‌رود که اعضای هیئت علمی تمامی دانشگاه‌ها در کلیه رشته‌های تحصیلی من جمله تربیت‌بدنی و علوم ورزشی ارتباط نزدیکی داشته باشند. همچنین دانشگاه‌ها برای ارتقای سطح علمی و بهبود کیفیت آموزشی باید در صدد افزایش فرصت‌های مطالعاتی برای اعضای هیئت علمی برآیند.

برای ارزیابی عامل سوم (دانشجویان) ۴ ملاک و ۱۰ نشانگر بکار گرفته شد. از بین ملاک‌های مورد ارزیابی ۷۵ درصد مطلوب ارزیابی شدند و ۲۵ درصد در وضعیت نا مطلوب قرار گرفتند. در مجموع عامل دانشجویان مطلوب ارزیابی شد. نتایج ارزیابی عامل دانشجو در تحقیق حاضر با نتایج تحقیق خسروان و

همکاران (۱۳۸۹) به نوعی هماهنگ بوده است اما با نتایج تحقیقات هادوی و همکاران (۱۳۸۴)، شهرکی‌پور و همکاران (۱۳۸۹)، عباس‌پور و همکاران (۱۳۹۰)، کشاورز (۲۰۱۱) و علیپور و همکاران (۲۰۱۲) هماهنگ نیست. با توجه به یافته‌ها پذیرش و پیشرفت تحصیلی دانشجویان تربیت‌بدنی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز و علاقه و آگاهی دانشجویان به رشته تحصیلی خود در مقایسه با سایر گروه‌های آموزشی مورد ارزیابی از مطلوبیت بالایی برخوردار است. علاقه دانشجویان به رشته تحصیلی پذیرفته شده از اهمیت بالایی در امر آموزش برخوردار است و این امر در دانشگاه‌های دولتی کمتر توجه شده است چرا که در بعضی از موارد دانشجویان از اولویت‌های انتخابی آخر که نشانگر علاقه کم او به رشته تحصیلی است پذیرفته می‌شود و همین علت باعث افت کیفیت آموزشی می‌شود. و اما در تحقیق حاضر ضعف‌هایی هم در عامل دانشجویان مشاهده شد از جمله: تعامل ضعیف دانشجویان با اعضای هیئت علمی و عدم تناسب تعداد پذیرفته‌شدگان گروه آموزشی با امکانات و ظرفیت کالبدی گروه. برای برطرف کردن این کاستی‌ها اعضای هیئت علمی باید در فعالیت‌های تدریس و تحقیق دانشجویان را مشارکت دهند و باید در سطوح بالاتر تصمیم‌گیری با عنایت به امکانات موجود اقدام به پذیرش دانشجویان نمایند تا گروه دچار افت کیفیت آموزشی نشود.

برای ارزیابی عامل چهارم (راهبردهای یاددهی-یادگیری) از ۳ ملاک و ۶ نشانگر استفاده شد. در بین ملاک‌های مورد ارزیابی حدود ۳۳ درصد از وضعیت مطلوب برخوردار بود و حدود ۶۶ درصد نسبتاً مطلوب ارزیابی شد. در کل این عامل در وضعیت نسبتاً مطلوب ارزیابی شد. نتایج ارزیابی عامل راهبردهای یاددهی-یادگیری تحقیق حاضر با یافته‌های تحقیقات شعبانی و همکاران (۱۳۸۳)، شهرکی‌پور و همکاران (۱۳۸۹)، عباس‌پور و همکاران (۱۳۹۰)، کشاورز (۲۰۱۱) و علیپور و همکاران (۲۰۱۲) هماهنگ بوده است اما با نتایج تحقیقات محمودی‌فر و همکاران (۱۳۸۸) و خسروان و همکاران (۱۳۸۹) هماهنگ نیست. با توجه به ماهیت رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی و بدلیل اینکه برخی از کلاس‌ها به صورت عملی و در سالن‌های ورزشی برگزار می‌شود، لذا مقایسه نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات دیگر در این زمینه تا حدودی سخت خواهد بود. با توجه به نتایج بدست آمده از ارزیابی عامل راهبردهای یاددهی-یادگیری، این عامل از وضعیت مطلوب فاصله زیادی دارد و بیشترین ضعف در عدم استفاده اعضای هیئت علمی از شیوه‌های متنوع ارزشیابی و نارضایتی دانشجویان در عدم استفاده اعضای هیئت علمی از فن‌آوری‌های اطلاعات و ارتباطات و روش‌های تدریس آنها می‌باشد. جهت برطرف کردن این نقیصه می‌توان با برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای اساتید در سطح دانشگاه و آشنا کردن آنها با روش‌های نوین تدریس و ارزشیابی اقدام کرد. اعضای هیئت علمی جهت بهبود کیفیت آموزشی گروه باید پویا باشند و با علوم و فنون جدید آشنا شده و بکار گیرند.

در ارزیابی عامل پنجم (دوره‌های آموزشی و برنامه درسی) از ۳ ملاک و ۱۷ نشانگر استفاده شد. ۱۰۰ درصد ملاک‌های مورد ارزیابی در این عامل از وضعیت نسبتاً مطلوب برخوردار بودند. نتایج ارزیابی عامل

دوره‌های آموزشی و برنامه درسی تحقیق حاضر با یافته‌های تحقیقات خسروان و همکاران (۱۳۸۹)، عباس‌پور و همکاران (۱۳۹۰) و کشاورز (۲۰۱۱) به نحوی هماهنگ بوده است. بنابراین با توجه به یافته‌های تحقیقات مورد اشاره، گروه‌های مورد ارزیابی در عامل دوره‌های آموزشی و برنامه درسی تقریباً از وضعیت یکسانی برخوردار هستند و از وضعیت مطلوب فاصله زیادی دارند. لذا دوره‌های آموزشی و برنامه‌های درسی نیاز به بازبینی توسط برنامه ریزان و دست اندرکاران دارند. از نظر اساتید گروه تربیت‌بدنی در برخی از نشانگرها ضعف‌های اساسی مشاهده شد از جمله عدم انعطاف‌پذیری دروس دوره‌های آموزشی با نیازهای فراگیران و جامعه. از طرف دیگر از نظر دانشجویان عدم وجود فعالیت‌های فوق برنامه همسو با برنامه‌های درسی جزو ضعف‌های گروه آموزشی بود. لازم است برنامه‌ریزان درسی و دست‌اندرکاران امر تعلیم و تربیت در بخش تربیت‌بدنی و علوم ورزشی در اهداف و برنامه‌های تدوین شده بازنگری نموده و در راستای اصلاح نواقص قدم بردارند تا از اتلاف وقت و سرمایه جلوگیری شود.

برای ارزیابی عامل ششم (امکانات و تجهیزات آموزشی) ۴ ملاک و ۱۰ نشانگر مورد استفاده قرار گرفته است. در بین ملاک‌های مورد ارزیابی در این عامل ۵۰ درصد از وضعیت نسبتاً مطلوب برخوردار بودند، ۲۵ درصد نا مطلوب و تنها ۲۵ درصد مطلوب گزارش شدند. در کل وضعیت گروه در این بخش نسبتاً مطلوب ارزیابی شد. نتایج تحقیق حاضر در مورد عامل امکانات و تجهیزات آموزشی-پژوهشی با نتایج تحقیقات رشیدی‌پور و همکاران (۱۳۸۲) و عباس‌پور و همکاران (۱۳۹۰) به نحوی هماهنگ بوده است ولی با یافته‌های خسروان و همکاران (۱۳۸۹) و شهرکی‌پور و همکاران (۱۳۸۹) همخوانی ندارد. در تحقیقات انجام شده، تنها در ارزیابی انجام شده توسط خسروان و همکاران (۱۳۸۹) نتیجه ارزیابی عامل امکانات و تجهیزات آموزشی-پژوهشی از وضعیت مطلوب برخوردار بود و برعکس در تحقیق شهرکی‌پور و همکاران (۱۳۸۹) این عامل نامطلوب گزارش شده است. با عنایت به اینکه وجود امکانات و تجهیزات آموزشی-پژوهشی نقش بسزایی در ارتقاء کیفیت گروه آموزشی دارند و با توجه به اینکه با پیشرفت تکنولوژی استفاده از فن‌آوری‌های نوین در امر آموزش و پژوهش جزو ضروریات به حساب می‌آید، عدم تناسب امکانات و خدمات رایانه‌ای با تعداد دانشجو و عدم وجود کتابخانه مستقل جزو ضعف‌های عمده در گروه آموزشی تربیت‌بدنی و علوم ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز بود. به نظر می‌رسد علت برخی از این کاستی‌ها مربوط به جدیدالتأسیس بودن رشته تربیت‌بدنی در دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز باشد. احتمالاً برطرف کردن این نقیصه‌ها در سطح دانشگاه و دانشکده امکان‌پذیر باشد. لذا از مسئولان دانشگاه و دانشکده انتظار می‌رود جهت ارتقاء کیفیت آموزشی گروه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی در حل مشکلات موجود عزم جدی داشته و تلاش مضاعف نمایند.

برای ارزیابی عامل هفتم (دانش‌آموختگان) از ۵ ملاک و ۱۳ نشانگر استفاده شد. از بین ملاک‌های مورد ارزیابی در این عامل ۸۰ درصد نا مطلوب و تنها ۲۰ درصد مطلوب ارزیابی شدند. نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات هادوی و همکاران (۱۳۸۴)، شهرکی‌پور و همکاران (۱۳۸۹)، خسروان و همکاران (۱۳۸۹)،

عباس پورو همکاران (۱۳۹۰)، کشاورز (۲۰۱۱) هماهنگ نیست. در تحقیق انجام شده توسط خسروان و همکاران (۱۳۸۹) عامل دانش‌آموختگان در وضعیت مطلوب ارزیابی شد. اما در بقیه وضعیت نسبتاً مطلوب گزارش شده است. به نظر می‌رسد یکی از دلایل ناهمخوانی در تحقیق حاضر مربوط به عدم توجه به نیازهای بازار کار در هنگام پذیرش دانشجو و عدم توجه به نیازهای فرد و جامعه باشد. احتمالاً تعداد کثیر فارغ‌التحصیلان رشته تربیت‌بدنی و فرصت‌های شغلی کم منجر به وضعیت نامطلوب این عامل شده است. از طرف دیگر جذب فارغ‌التحصیلان رشته تربیت‌بدنی در رشته‌های غیرمرتبط هم می‌تواند از علل نامطلوب بودن این عامل باشد. تنها ملاکی که در عامل دانش‌آموختگان مطلوب ارزیابی شد عبارت بود از رضایت کارفرمایان از دانش و توانایی دانش‌آموختگان. می‌توان چنین استنباط کرد که با وجود کاستی‌های موجود در گروه آموزشی تربیت‌بدنی و علوم ورزشی در نتیجه تلاش و مساعدت اعضای هیئت علمی و دانشجویان برون داد گروه آموزشی در این بخش قابل قبول بوده است.

از بین ۳۱ ملاک مورد ارزیابی در تحقیق حاضر، ۳۵ درصد از وضعیت مطلوب برخوردار بودند، ۴۲ درصد نسبتاً مطلوب و ۲۳ درصد نامطلوب گزارش شدند. همانگونه که نتایج تحقیق نشان می‌دهد، در مجموع وضعیت گروه آموزشی تربیت‌بدنی و علوم ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز نسبتاً مطلوب ارزیابی شد. از نقاط قوت گروه می‌توان به عامل اهداف، جایگاه سازمانی، مدیریت و تشکیلات اشاره کرد که از منظر ملاک‌های مورد ارزیابی در بالاترین سطح مطلوبیت ارزیابی شد. مهم‌ترین نقطه ضعف در عامل دانش‌آموختگان بود و در وضعیت نا مطلوب ارزیابی شد.

با توجه به اهمیت ارزیابی درونی در ارتقای بهبود کیفیت و توسعه نظام دانشگاهی، استقرار و استمرار نظام ارزیابی درونی در دانشگاه ضروری است و ناگزیر انجام این مهم، همکاری همه جانبه اعضای هیئت علمی دانشگاه را می‌طلبد. لذا گروه آموزشی مورد مطالعه باید جهت حفظ و ارتقای عامل‌ها و ملاک‌هایی که وضعیت مطلوبی دارد تلاش نموده و برای بهبود عوامل و ملاک‌ها و نشانگرهایی که نسبتاً مطلوب و یا نامطلوب بوده‌اند برنامه‌ریزی مدونی جهت ارتقای آنها به سطح مطلوب انجام دهد.

در اجرای تحقیق حاضر محدودیت‌های وجود داشت از جمله مشکل دسترسی به دانش‌آموختگان و اینکه این پژوهش در گروه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز انجام شده است.

با توجه به نتایج بدست آمده از تحقیق پیشنهاد می‌شود در جهت ارتقاء کیفیت گروه آموزشی تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، با سایر گروه‌های دانشکده، گروه‌های همسان در سایر دانشگاه‌ها و سازمان‌های ذیربط در زمینه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی تعامل بیشتری ایجاد شود. همچنین پیشنهاد می‌شود شرایط لازم جهت افزایش تعامل دانشجویان با اعضای هیئت علمی و مشارکت آنان در فرآیند یاددهی-یادگیری و فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت علمی (مثل: مشارکت در تدریس، برگزاری سمینارهای آموزشی با مشارکت دانشجویان و مشارکت در طرح‌های پژوهشی و...) فراهم شود.

به منظور اطلاع اعضاء هیئت علمی از روش های نوین تدریس و ارزشیابی بهتر است کارگاه های آموزشی برگزار شود. همچنین جهت پرورش مهارت های کارآفرینی دانشجویان اقدامات لازم (از جمله: ارائه دروس مربوط به کار آفرینی در برنامه های درسی گروه، برگزاری سمینارها و...) برنامه ریزی و انجام پذیرد و نیز برای ارزیابی درونی در سایر واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی که دارای رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی هستند صورت گیرد. در نهایت برای ارزیابی بیرونی با توجه به یافته های ارزیابی درونی تحقیق حاضر انجام پذیرد.

منابع:

- بازرگان، ع. (۱۳۷۳). آموزش با کیفیت جامع: رهیافتی برای ایجاد تحول در نظام های پیش دانشگاهی و دانشگاه، **پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت**، شماره ۳، صص ۵۵ تا ۶۴.
- حجازی، ی؛ بازرگان، ع؛ موحدمحمدی، ح؛ برادران، م. (۱۳۷۹). سازه های مؤثر بر ارزیابی درونی نظام آموزش عالی کشاورزی مطالعه موردی گروه ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه تهران، **مجله علوم کشاورزی ایران**، جلد ۳۱، شماره ۴، سال ۱۳۷۹، صص ۸۵۱ تا ۸۶۲.
- حجازی، ی. (۱۳۸۵). **ارزیابی درونی جمعی، رویکردی نوین در ارتقای کیفیت پژوهش و آموزش دانشگاه**، مرکز ارزیابی کیفیت دانشگاه تهران.
- خسروان، ش؛ منصوریان، م؛ کیانمهر، م؛ شمس، ه؛ صادق مقدم، ل؛ دلشادنوقانی، ع. (۱۳۸۹). ارزیابی درونی گروه پرستاری بهداشت جامعه و روان دانشگاه علوم پزشکی گناباد در سال ۱۳۸۹، **فصلنامه دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گناباد**، دوره ۱۶، شماره ۴، زمستان ۱۳۸۹، صص ۴۰ تا ۴۹.
- رشیدی پور، ع؛ وفایی، ع؛ طاهریان، ع؛ میلادی گرگی، ح؛ جراحی، م؛ صفاخواه، ح؛ صادقی، ح. (۱۳۸۲). ارزیابی درون گروهی بخش فیزیولوژی دانشگاه علوم پزشکی سمنان، **مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی سمنان**، جلد ۵، ویژه نامه آموزش پزشکی، پاییز و زمستان ۱۳۸۲، صص: ۷۹ تا ۸۶.
- شعبانی، ا؛ خدیوی، ش. (۱۳۸۳). ارزیابی درونی گروه آموزشی کتابداری و اطلاع رسانی دانشگاه اصفهان، **مجله کتابداری**، سال سی و هشتم، دفتر چهل و دوم، پاییز و زمستان ۱۳۸۳، صص: ۱۸۷-۲۰۰.
- شهرکی پور، ح؛ پرند، ک؛ وقورکاشانی، م. (۱۳۸۹). نقش ارزیابی درونی در بهبود کیفیت آموزشی رشته مهندسی مکانیک دانشگاه تربیت مدرس، **فصلنامه آموزشی مهندسی ایران**، سال دوازدهم، شماره ۴۵، بهار ۱۳۸۹، صص ۱ تا ۳۳.
- عباس پور، ع؛ شرفی، م. (۱۳۹۰). ارزیابی درونی در گروه مدیریت و برنامه ریزی آموزشی دانشگاه علامه طباطبائی، **فصلنامه اندازه گیری تربیتی**، شماره ۵، سال دوم، بهار و تابستان ۹۰، صص ۱۳۱ تا ۱۵۹.
- فراستخواه، م. (۱۳۸۷). بررسی تأثیر فرآیند ارزیابی درونی بر برنامه ریزی برای بهبود کیفیت گروه های آموزشی دانشگاهی، تحلیلی مقایسه ای از نظر اجرا یا عدم اجرای ارزیابی درونی، **فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی**، شماره ۴۹، صفحات ۱۴۵ الی ۱۷۵.

محمودی فر، ی.؛ اسماعیلی، ح.؛ حبیب‌زاده، س.؛ صالحی، ک. (۱۳۸۸). ارزیابی درونی گروه پرستاری دانشگاه آزاد اسلامی مهاباد، **مجله راهبردهای آموزش**، دوره ۲، شماره ۲، تابستان ۱۳۸۸، صص: ۱۳ الی ۱۸.
مرکز ارزیابی کیفیت دانشگاه تهران شهریور ۱۳۸۶، ارزیابی درونی گروه‌های آموزشی دانشگاه. موجود در سایت
cuqa.ut.ac.ir/forms/arzyabi/1.doc

هادوی، ف.؛ مهدی‌پور، ع. (۱۳۸۴). طراحی الگو برای ارزشیابی دوره کارشناسی تربیت‌بدنی و علوم ورزشی مراکز و مؤسسات آموزش عالی دولتی، **فصلنامه المپیک**، سال سیزدهم، شماره ۲ (پیاپی ۳۰)، تابستان ۱۳۸۴، صص ۵۹ تا ۷۳.

هاشمی، ا.؛ همتی، ا. (۱۳۹۰). ارزیابی درونی کیفیت دانشگاه‌های آزاد اسلامی منطقه یک به منظور ارائه الگوی برای بهبود کیفیت این دانشگاه‌ها، موجود در سایت: www.dr.hashemi.com
یارمحمدیان، م. ح.؛ کلباسی، ح. ر. (۱۳۸۵). ارزیابی درونی گروه‌های آموزشی دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، **مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی**، بهار و تابستان ۵۸: (۱۶): ۱۲۵ تا ۱۳۴.

Alipour M., Ganjkhani M., Eskandari M., Rostami A., Tajkey J.Jafari M.R. (2012). **Internal Evaluation of Physiology and Pharmacology of Zanjan University of Medical Sciences in 2009**, *EDC Journal* 2012, 4(7): 44-53.

Bazargan, A. (1999). Introduction to Assessing Higher Medical Education in Iran: Challenges and Perspectives, **Quality in Higher Education**, 5(1): 61-67.

Bazargan, A. (2000). Internal Evaluation as an Approach to Revitalize University Systems: The Case of the Islamic Republic of Iran. **Higher Education Policy**, 13, 173-180.

Bazargan, A. (2002). Issues and Trends in Quality Assurance and Accreditation: A case Study of Iran. Proceedings of the first Global Forum in **International Assurance Accreditation and the Recognition of Qualification in Higher Quality Education**, UNESCO, Paris: 17- 18 Oct.

Bazargan, Abbas, Hejazi, Yosef, Eshagi, Fakhteh. (2007). **The Process of Implementation the Internal Evaluation**, Tehran: Douran.

Bazargan, A. (2007). Problems of Organizing and Reporting Internal and external Evaluation in Developing Countries: The Case of Iran. **Journal of Quality in Higher Education**, Vol.13:3, 207-214.

Billing, David (2004). International Comparisons and Trends in External Quality Assurance of Higher Education: Commonality or Diversity? **Higher Education**, Vol. 47, PP. 113-137.

Boud, D. (1995). Implementing Student Self Assessment. **Higher Education Research and Development Society of Australasia Incorporated** (HERDSA green quid, no. 5).

Gubarja, I. E. (1999). Response on New Paradigm in Higher Education, Available at: <http://www.rad.Net.id>.

Hejazi, Yosef et al. (1998). The Internal Evaluation Report, Department of Agriculture Promotion and Instruction, **Tehran University, Faculty of Agriculture (in Persian)**.

INQAAHE (2003). Quality Assurance Agencies. International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education and International Association of University Presidents, Dublin, **Higher Education and Training Awards Council**.

James A. Kulik (2001). Student Ratings: Validity, Utility, and Controversy, **New Directions For Institutional Research**, No. 109, Spring 2001, PP: 9-25.

- Kells, H. R. & Stenqvist, P. A. (1995). **A Guide to Evaluation Process in Finish Higher Education: Policy and Practice**. Helsinki: Ministry of Education.
- Keshavarz, Mohsen (2011). Management Development of Internal Evaluation in the Islamic Republic of Iran(case study), **Educational Research and Reviews**, Vol.6(14), PP. 804-811, 12 October,2011.Avalable online at: <http://www.academicJournals.org>.
- Mintesberg. H. (1983). **Structures in Fives: Designing Effective Organizations**. Englewood Cliffs, N.J: Prentice Hall.

**Internal evaluation of physical education and sports sciences
department at Islamic Azad University of Tabriz Branch**

Mohammad Rahim Najafzadeh, Ph. D.

Jila Morsali, M. A.

Hamid Janani, Ph. D.

Date of receipt: 2013.10.20

Date of acceptance: 2014.04.23

Abstract

The purpose of this study was to evaluate the internal quality of Physical Education and sports sciences department of Tabriz Azad University and to determine the strong and weak points of the department in order to give some suggestions for improving the quality of education this department. The methodology used was a descriptive cross – sectional one. The statistical population concluded 4 heads of the department, 12 faculty members, 315 students and 254 graduates of Physical Education course. The statistical samples were 4 heads of the department, 12 faculty members which were selected in an all counting way. For selecting the sample of students and graduates, including 157 students and 105 graduates, Morgan's table was used. For gathering the data, two instruments including a questionnaire and a check list were utilized. Using SPSS soft ware the data were analyzed. The quality of each item was determined at one of these three levels: full efficient, efficient to some extent and non efficient. For evaluating the quality of the department, 7 factors, 31 criteria and 100 indicators were applied. The findings showed that the goals, organizational station, managerial and organizational structure and also students were located at an efficient level. The faculty members, teaching and learning methods, educational courses and curriculum and educational and research equipments and facilities were found to be at a relatively efficient level, but the graduates were at a non-efficient level. On the whole, the physical education and sports sciences department was at a relatively efficient level. The findings reveal that the faculty members and decision makers should do their best to improve the educational quality of the department.

Key Words: *Higher education quality, internal evaluation, Physical Education, educational department*